

När utsatthet leder till att förtroendevalda väljer att censurera sig själva

Statistiken visar att 18,2 % (1398 personer) av de förtroendevalda som någon gång censurerat sig själva, genom att tveka inför ett beslut/åtgärd, påverkats att fatta ett annat beslut eller undvikit att engagera sig i en specifik fråga. När förtroendevalda utsätts för hat, hot och våld som leder till att de påverkas i sitt beslutsfattande är det ett allvarligt hot mot vår demokrati.

SKL vill öka kunskapen om förtroendevalda som av olika anledningar väljer att censurera sig själva och har därför beställt en fördjupad analys från Politikernas trygghetsundersökning av Brottsförebyggande rådet.

Sammanfattningsvis

Att förtroendevalda som väljer att censurera sig själv i form av att genom att tveka inför ett beslut/åtgärd, påverkats att fatta ett annat beslut eller undvikit att engagera sig i en specifik fråga ökar.

Var femte förtroendevald av alla som svarat på PTU år 2016 uppger att de någon gång valt att censurera sig själv. Det är en högre andel kvinnor och en högre andel förtroendevalda i åldersgruppen under 39 år som valt att censurera sig själva.

Var fjärde deltids- och heltidspolitiker har någon gång under 2016 censurerat sig själv. De som har en erfarenhet av att vara förtroendevalda mellan 2-10 år har högre andel som har nyttjat självcensur.

Nästan var tredje förtroendevald som varit med om en händelse av utsatthet har också någon gång valt att censurera sig själv. Vid upprepade händelser av utsatthet stiger censuren ytterligare.

Vilka är de förtroendevalda som någon gång valt att censurera sig själva

Av de som svarat på enkäten är de som ägnat sig åt självcensur skiljer sig andelen något mellan olika grupper;

- av de kvinnor som svarat på enkäten är det en högre andel (21,5 % jmf med 16 % män) som någon gång censurerat sig själv
- sett per åldersgrupp är det en högre andel inom åldersgrupperna under 29 år, samt gruppen 30-39 år som uppger att de någon gång censurerat sig själv.
- Det är en högre andel av förtroendevalda med utländsk bakgrund (23,7% jmf med 17,8 svensk

bakgrund) som uppger att de censurerat sig själva. Svarande med utländsk bakgrund är också en betydligt mindre grupp.

Heltids- och deltidspolitiker påverkas mest i sitt uppdrag

Vid en jämförelse av fritidspolitiker eller de förtroendevalda som har ett deltids- eller heltidsuppdrag så är det tydligt att av fritidspolitiker är det runt 16 %, medan deltids- och heltidspolitiker har 22- 25 % ngn gång valt att censurera sig själva.

När man ser till hur lång tid de förtroendevalda varit verksamma så är det flest som ägnat sig åt självcensur inom grupperna, 2-5 år samt 5-10 år, Drygt 20 % per grupp, eller 834 personer totalt för båda grupperna.

I de fall **den förtroendevalde** har varit omskriven/omtalad i media påverkar. Om man har varit omskriven i ganska stor eller mycket stor utsträckning så ökar andelen som censurerar sig själv upp till 24-25 % jämfört med 10 % av dem som uppger att de inte alls varit omskriven/omtalad i media.

Förtroendevalda som både varit utsatta och någon gång valt att självcensurera sig.

När man studerar graden av självcensur mellan gruppen som varit med om någon händelse 2016 där de varit utsatta jämfört med den grupp som inte varit med om någon sådan händelse så visar resultatet på stora skillnader. Det är nästan en tredjedel (31,8 %) av de som varit med om en händelse som censurerat sig själv jämfört med knappt 14 procent av de som inte varit med om någon händelse.

Resultatet visar också att censuren verkar öka vid upprepade händelser. Av de drygt 250 förtroendevalda som varit med om fler än 6 händelser av utsatthet under år 2016 så har hela 42,4 % valt att någon gång censurera sig själv, jämfört med den grupp som varit med om en händelse där det är 19 % som valt någon form av självcensur.

Av de 670 händelser av utsatthet under 2016 som lett till att den förtroendevalda har censurerat sig själv uppfattas förövaren i de flesta fallen vara en förargad medborgare eller en rättshaverist. Om man vänder på frågan och studerar om olika grupper av förövare leder till mer eller mindre censur, så kan vi se att händelser av utsatthet där förövaren uppfattas som förargade medborgare, rättshaverister och förtroendevalda i andra partier leder till självcensur i ca en tredjedel av händelserna inom respektive grupp.

Resultatet visar att även andra förtroendevalda, både inom det egna och andra partier uppfattas som förövare. Av de drygt 2000 *senaste* händelserna med utsatthet som skett under 2016 uppfattas 300 händelser ha en förövare som är förtroendevald. Av de knappt fyra procent av samtliga händelser där förövaren uppfattas komma från det egna partiet ökar andel som censurerat sig själv ytterligare.